

Sygn. akt IV KS 10/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

Protokolant Danuta Bratkrajc

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 5 marca 2019 r.

w sprawie **J. C.**

oskarżonego z art. 230a § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

oraz **J. S.**

oskarżonego z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 230 § 1 k.k. i art. 18 § 2 k.k.

w zw. z art. 230a § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

skargi Prokuratora Okręgowego w K.

na wyrok Sądu Okręgowego w K.

z dnia 30 listopada 2018 r., sygn. akt VI Ka [...]

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w K.

z dnia 13 czerwca 2018 r., sygn. akt III K [...]

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 30 listopada 2018 r., sygn. akt VI Ka [...], uchylił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w K. z dnia 13 czerwca 2018 r., sygn. akt III K [...], mocą którego skazano J. C. za przestępstwo z art. 230a § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. a J. S. za przestępstwo z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 230 § 1 k.k. i art. 18 § 2 w zw. z art. 230a § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Na w/w wyrok Sądu Okręgowego w K. skargę, złożył Prokurator Okręgowy w K., **zarzucając** naruszenie przepisu postępowania karnego, tj. art. 437 § 2 zdanie drugie *in fine*, przez błędne uznanie, że w sprawie konieczne jest przeprowadzenie na nowo przewodu sądowego w całości, podczas gdy za niezbędne dla poczynienie prawidłowych ustaleń faktycznych, Sąd odwoławczy uznał jedynie przeprowadzenie dowodu z protokołów przesłuchania J. C. w charakterze świadka znajdujących się w aktach sprawy Sądu Okręgowego w K., o sygn. III K [...], ustalenia statusu prawnego, dysponowania środkami publicznymi przez K. S.A. z siedzibą w L., przeprowadzenie dowodu z dokumentów księgowych spółki „P.” sp. z o. o. z siedzibą w K. w zakresie księgowania przepływu należności na rzecz A. W. oraz uzupełniającego przesłuchania świadka R. J., które to czynności mogły zostać przeprowadzone w toku postępowania odwoławczego. Podnosząc ten zarzut Prokurator Okręgowy w K. **wniósł** o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w K. i przekazanie temu Sądowi sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga jest zasadna co musi skutkować uchyleniem zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w K. i przekazaniem sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Na wstępie przypomnieć należy, że zgodnie z art. 437 § 2 k.p.k., w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r., *sąd odwoławczy zmienia zaskarżone orzeczenie, orzekając odmiennie co do istoty, lub uchyla je i umarza postępowanie; w innych wypadkach uchyla orzeczenie i przekazuje sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1, art. 454 lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo*

przewodu w całości. W doktrynie powszechnie przyjmuje się, że z art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. wynika obowiązek reformatoryjnego orzekania przez sąd odwoławczy, co w połączeniu z uprawnieniami do szerokiego przeprowadzania postępowania dowodowego powoduje, że ciężar merytorycznego rozpoznania sprawy spada na sąd drugiej instancji. Aktualnie w działalności sądu odwoławczego akcent jest położony na merytoryczny, a nie wyłącznie kontrolny charakter postępowania apelacyjnego. Funkcją sądu odwoławczego nie jest powtórzenie całego postępowania dowodowego, ale ponowienie lub uzupełnienie materiału dowodowego w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne dla prawidłowego przeprowadzenia kontroli odwoławczej w celu dokonania ustaleń faktycznych zgodnych z prawdą (np. por. D. Świecki (w:) *Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Tom II*, D. Świecki (red.), WKP 2018, komentarz do art. 437, teza 13). Nie budzi zatem żadnych wątpliwości, że możliwość wydania przez sąd odwoławczy orzeczenia o charakterze kasatoryjnym jest obecnie w znacznym stopniu ograniczona, a to z uwagi na fakt, że została zastrzeżona tylko do wyjątkowych wypadków, wyraźnie wskazanych w przepisach procedury karnej. Wyjątkowy charakter wyroków kasatoryjnych pociąga za sobą konieczność jednoznacznego wskazywania w treści ich uzasadnień, która z przesłanek określonych w art. 437 § 2 k.p.k. stała się podstawą uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2018 r., IV KS 7/18, LEX nr 2499850).

W niniejszej sprawie sąd *ad quem*, co prawda zasygnalizował, że powodem uchylenia zaskarżonego wyroku jest przeprowadzenie postępowania dowodowego w całości, ale teza ta nie przystaje do całokształtu wywodów zawartych w uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 30 listopada 2018 r., z którego jasno wynika, że powodem tym stała się jedynie konieczność uzupełnienia postępowania dowodowego przeprowadzonego przez Sąd pierwszej instancji. Słusznie wskazano w skardze, że specyfika i zakres czynności uznanych przez sąd odwoławczy za konieczne, w żaden sposób nie uprawniają do konstatacji o konieczności ponownego przeprowadzenia całego postępowania jurysdykcyjnego. Nie ma bowiem żadnych przeszkód, by, wobec stwierdzenia przez

Sąd Okręgowy w K. potrzeby przeprowadzenia dowodów wskazanych w uzasadnieniu wyroku, dowody te przeprowadzić w trakcie postępowania odwoławczego.

Powyższe nie pozwala uznać, że w realiach przedmiotowej sprawy, ziścił się warunek określony przez ustawodawcę mianem „konieczności przeprowadzenia przewodu na nowo w całości” (art. 437 § 2 k.p.k. zd. 2 *in fine*). Przypomnieć bowiem należy, że przesłankę tę można uznać za spełnioną wyłącznie wówczas, gdy całość dowodów została wadliwie przeprowadzona przez sąd pierwszej instancji. Zawarte w przepisie art. 437 § 2 k.p.k. sformułowanie dotyczące „konieczności” przeprowadzenia przewodu (tu: dowodów) należy bowiem zawsze odczytać w kontekście określenia „w całości”. Warunek ten będzie spełniony, gdy całość dowodów nie została przeprowadzona prawidłowo. Wówczas dopiero zachodzi konieczność ich ponowienia przed sądem pierwszej instancji.

Sąd Okręgowy w K. nie wykazał, by w realiach niniejszej sprawy spełniła się przesłanka „konieczności przeprowadzenia przewodu sądowego na nowo w całości”, co wobec stwierdzenia, że w toku postępowania pierwszoinstancyjnego nie wystąpiło uchybienie o randze bezwzględnej przyczyny odwoławczej, musiało skutkować uchyleniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy Sądowi Okręgowemu w K. do ponowego rozpoznania (art. 539e § 2 k.p.k.).

Przy ponownym rozpoznawaniu sprawy Sąd *ad quem*, kierując się wskazaniem Sądu Najwyższego (art. 442 § 3 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k.), przeprowadzi rzetelną kontrolę podniesionych w apelacjach zarzutów, i w koniecznym zakresie uzupełni postępowanie dowodowe. Dopiero po przeprowadzeniu tych czynności wyda wyrok, który, jeśli zaktualizuje się taka potrzeba, uzasadni stosownie do wymogów wynikających z art. 457 § 3 k.p.k.